

Vrednik Jakob Aléšovec.

Izhaja po
enkrat na mesec v Ljubljani,
kedar ga prebere in ne
konfiscira policija.

Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po
30 kr. v administraciji, Ključarske ulice (pod mestnim
trgom) št. 3 v II. nadstropji.

Velja
celo leto 3 gld., pol leta 1 gld. 50
kr. in četrt leta 80 kr. za vsacega
brez ozira na stan, narodnost in
vero.

Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasači, ostro kaznoval.

Pavliha.

Ravno je ura odbila štiri, ko sem od svojega prijatelja Bismarka, ki se je že zelo spremenil, korakal memo Dunaja, — kar zagledam veliko ljudi iti, kakor otroke s šole. Skonca sem mislil, da so šolarji, ker je imel vsak kaj pod pazduho ali v žepu, ko pa bliže pridem, spoznam, da so državni poslanci, ki se razhajajo z državne zbornice na vse strani.

„I, kaj je šola — čem reči: državni zbor že ven, da vsak svoje domú nese?“ — prašam dr. Herbst, svojega starega znanca, s katerim sva ga že marsikak poliček skup spila, ko je bil on minister; — „greste mar zdaj na počitnice ali vakance?“

„Gremo, gremo, pa kako!“ — zareži Herbst tako, da bi se ga bil kdo drug gotovo vstrašil. Jaz pa, ki sem že vse vrste pošasti in strašne obraze videl, se nasmejem, primem Herbst za roko in rečem:

„Stoj no, prijatelj, daj mi malo ognja, mi je pipa ugasnila!“

„Nič ga ne dam“ — pa zareži Herbst še huje — „jaz zdaj ne bom zažigal tobaka, ampak ministerske stole.“

„Oho, Herbst, počasi“ — se postavim zdaj tudi jaz in zrahljam marelo — „kaj ti pa je, da si tak, kakor šolar, ki na počitnice domú nese trojko in se grozi učiteljem, ki so mu jo dali?“

„Bo že videl svet inta Taaffe, kaj jaz znam“ — ropota Herbst dalje in se obrne nazaj proti zbornici s pestjó.

„Je že prav, že, če se človek malo jezi, to zmeša in oživi zastarelo leno kri“ — rečem jaz mirneje in pristavim: „Ker mi ti nočeš dati ognja, mi pa vsaj primi marelo, da si ga sam vkrešem.“

Herbst prime marelo mojo, a brž ko jo imá v rokah, se divje zakrohota in jo popiha z njo. Sprva mislim jaz, da mi hoče le nagajati, ko pa teče in le teče, skočim jaz za njim in ga kmalu vjamem, primem za roko in rečem:

„Pa ne, da bi hotel ti odnesti meni mojo marelo! Daj jo sem, saj veš, kako moč ima.“

„Tu jo imaš“ — pa zakriči Herbst, jo zavihiti in hoče vdrihniti mene. Toda marela mu v roki omahne tako, da to, kar je meni namenil, dobi on sam po plečih in se bolečine kar na tla zvrne. Jaz poberem marelo, mu pomagam na noge, v tem ga pa podučujem:

„Si videl, Herbst, kako gre človeku, ki dobi v roko moč, pa je ne zna prav obrniti? Tudi ti si bil minister, lahko bi bil svojo moč porabil v prid cesarstva in vseh njegovih prebivalcev, pa si preveč vdrihal in vdrihnil samega sebe, da si zdaj na tleh z vsemi svojimi prijatelji.“

„O, saj bom še vdrihal, nič se ne boj“ — renči Herbst nadalje — „zakuril bom temu Taaffeju in njegovemu ministerstvu tako, da se bodo vsim mehurji spuščali.“

„Zakaj si pa tako jezen ná-nj?“

„Zato, ker ne drži samo z Nemci, ampak tudi s Slovani, da boš vedel. Jaz tega ne morem trpeti nikakor in nikdar ne in če se vse pogrezne; jaz ne, razumiš?“

„No, no, ti si pa že res hud, že vidim. Če ti ne bo odleglo, boš moral iti k nam na Kranjsko, kjer je v prav lepem kraju blizu Ljubljane „Studenec“ za ljudi, katerim kri preveč nagaja. Bom prišel pogledat jutri, kako ti bo, in če ne bo bolje, pa kar lahko greva.“

Na to on godrnja gre za svojimi pajdaši, ki so mene od daleč grdo gledali, jaz jo pa vkrenem na svojo stran in srečam grofa Hohenwarta, ki mi brž roko pomoli.

„Kako je?“ — ga prašam jaz.

„Dobro, dobro, če Bog dá“ — mi zašepeta — „le povej mojim volilcem, da smo že škoro na konji.“

„Kaj pa, ko bi jim šel ti to sam povedat? Saj te tako še ne poznajo in bi te vendar enkrat radi tudi po obličji videli, ko so že toliko slišali o tebi.“

„Pst, tiho govori! Ali ne vidiš teh ljudi okoli naju, ki vse na ušesa vlečejo? To so judovski časnikarski pisarji in bi utegnili jutri zaupiti po vseh časnikih, da bova midva stopila v ministerstvo.“

„Tako? Ali jih naj česnem?“ — prašam jaz in prizdignem marelo; — „bova kmalu sama.“

„Ne, ne“ — brani Hohenwart — „le ropóta ne! Saj poznaš dunajske judovske časnikarje. Delajmo rajši na tihem, da ne bodo nič zapazili, potem jih bomo kar naenkrat kvišku vrgli, da ne bodo več tal dobili.“

„Hm, hm, je že dobro no, samo prepočasi naj se to ne dela. No, pa zdaj je že desetkrat bolje, ko prej, le tako naprej!“

„Kam si pa namenjen?“ — me praša, ko hočeva iti vsak sebi.

„K Balohovemu Jožetu sem mislil iti.“

„A, k Žvegelju? Ga ne bo doma, bo šel med svoje Herbstovce, ki bodo drevi likof pili.“

„Likof? Čemu? Saj niso nič kupili.“

„A prodana jim je njih oblast, menda za zmiraj.“

„Žalošten tak likof, jaz že ne grem tje.“

„Prav! Mar pridi k nam, mi ga bomo tudi pili, pa drugačnega, ko oni.“

„Dobro, bom prišel, da bomo ktero rekli. Zdaj imam pa še nekoliko opravkov.“

Potem si stisneva roki in greva. Jaz sem že žejen, toraj vkrenem v prvo gostilnico, sedem za mizo in si naročim pijače. Brž za mano pridejo trije prav čudni ljudje z dolgimi nosovi in takimi obrazi, da bi bil vsak stavil, da niso krščeni; od njih gre puh, kakoršnega ni v nobeni cerkvi. Ti prisedejo k moji mizi in se spuste z mano v pogovor. Jaz brž spoznam, da ne vedo, kdo in kaj sem, in sklenem voditi jih kolikor gre za dolge nosove, in če treba, dati jim pokusiti še svojo marelo.

Skonca je šlo vse le tako sèm ter tje, da ni za papir; napeljali so me do tega, da sem povedal, od kod da sem, namreč s Kranjskega. Kar me praša eden dolgonoscev:

„Zato si govoril prej s Hohenwartom, je-li?“

„Je bil mar tisti, s katerim sem govoril, Hohenwart?“ — prašam jaz prav nedolžno — „jaz sem mislil, da je to baron Žvegelj.“

„Ali je Žvegelj ti všeč?“ — me praša drugi.

„I, kaj pa da, on in baron Taufferer — to sta možaka, da jima ga ni para. Potlej pa še Foregger s Celja in Duhač z Maribora — so ravno štirje za tarok ali za kar si bodi, človek ne vé prav, kateri je boljši in kateri slabši izmed njih.“

„Glej ga no kmeta“ — sikne eden po judovski — „ta je eden pravih, ki ne marajo slovenščine in so že popolnoma ponemčeni.“ Mene pa izprašuje dalje nemški: „Ti toraj ne maraš Vošnjaka, Kljuna, Šnajda in drugih slovenskih poslancev, ki so v državnem zboru tako govorili za tisti čudni surovi jezik po šolah, ki ga nobeden nas ne razume?“

„Se ve da ne“ — rečem jaz — „noben človek jih pri nas ne mara; če bi ljudje vedeli, kaj so jim s svojim govorjenjem in glasovanjem hudega storili, vsakega posebej bi pretepli, ko bi se domú prikazal.“

„Ljudje pri vas toraj obrajtajo nemški jezik in ga tudi znajo?“ — praša tretji.

„O, pa kako! Že otroci se tepó zá-nj in kdor k pameti pride, že vé, da brez nemškega jezika ne more ne orati, ne sejati, ne žeti, ne krav pasti in sploh kar je domačega dela.“

„To se nam je zdelo“ — poprime prvi — „ti si pаметen človek in takih, mislimo, je po vseh slovenskih deželah veliko. Saj menda tam že vsak nemški zná, je-li?“

„O, kaj pa da“ — odgovorim jaz — „celó otroci, ki še ne morejo govoriti. Pa še več. Mačke mjavkajo nemški, krave mukajo nemški, osli rigajo nemški —“

„Hahaha“ — se krohotajo vsi skup — „kako pa je to, da so Slovenci poslali take poslance sèm na Dunaj, kakor so prej imenovani?“

„Zato, ker jih je najmanj škoda“ — odgovorim jaz — „saj veste, da vsak z dóma pošlje to, kar mu je odveč.“

„Aha, aha“ — kimajo vsi trije — „potlej je pa vse drugače, kakor so ti govorili. Saj smo to že naprej vedeli. Koliko je pa prav za prav tistih gadov v deželi, ki ljudstvo šuntajo?“

„Kaj jih bo! Eden, pa še nekaj, ki pa vsi skup ne naredé toliko hrupa, kakor en sam vaše vrste, če se mu na rep stopi.“

Na to se nekoliko pogledujejo, a jaz napijem Herbstu, kar jih zopet v najboljšo voljo spravi, in eden me praša:

„Kaj pa mislijo Kranjci o novem deželnem predsedniku Winklerji? Saj ga poznaš, ne?“

„Ne, da bi se bahal. Kranjecem je treba za deželnega predsednika kakšnega Kalteneggerja ali pa Lašana, ljubljanskega župana, ki je enkrat javno rekel, da bi za Slovence treba bilo giljotine iznajti, če bi je ne bili iznašli že Francozi. Kaj bo Winkler, ki še zob nima za to vstvarjenih, da bi Slovence hrustal, kar je v prvi vrsti potrebno predsedniku dežele, v kateri je čedalje več slovenskih puntarjev. Saj bi bil še Žvegelj boljši, ker je že večkrat očitno zatajil svoj narod, česar pa Winkler ni storil.“

„Ti si čisto naš mož“ — zažvrgole vsi trije — „to, kar si nam pravil, mora zvedeti naš Herbst, potem bomo pa vse Nemce nahujskali zoper Taafeja, da bo padel in vsa njegova stranka vred, posebno Hohenwart.“

„Kako da se vsi Hohenwarta tako bojite in Taafeja ne marate?“ — prašam jaz na to.

„Veš, to je tako“ — reče eden izmed njih — „tebi že vse smemo povedati. Dokler je gospodarila na Dunaji ustauška, to je naša nemško liberalna stranka, smo imeli mi nebesa, polne žepe denarja, kterega so nam kar sipali. Kar je pa prejšnje ministerstvo padlo, se nam in našim prijateljem zapirajo cesarske kase in zdaj so že goldinarji tako redki, kakor so bili prej stotaki.“

„Se ve da“ — opomnim jaz — „to ministertvo bo tako nevedno in neukretno, da bo milijone rajši dajalo za podporo kmetijstva in pravega obrtnijstva ter za druge ljudstvu potrebne reči, kakor pa da bi jih metalo v vaše judovske žaklje, ki vse požro, kar pade vá-nje. Res je to: blagor države ne stoji v tem, da so srečni in zadovoljni njeni narodi, ampak v tem, da se delajo dolgovi in se davkov dohodek meče judom više in niže vrste in vsem, ki se njih drže.“

„Tako je“ — pritrdijo vsi — „saj tudi nam za tisto nemštvo nič ni mar, to je le grm, za kterega se skrivamo. Zmed nas je ta Poljak, ta Oger in ta Prus, nemščine se oklepamo le zato, ker nam to največ dobička obeta.“

„Ste prava sodrga vi trije in vsi vaše sorte“ — se zarugam jaz zdaj z vse drugim glasom — „zadnji čas je že, da se stori konec vaši pogubni veljavi v Avstriji.“

„Kaj, kaj?“ — čivkajo vsi in skočijo kviško.

„Tiho!“ — zarohnim pa jaz in vzdignem marelo — „vi ste gadji zarod, kteremu se mora glava streti.“

Zdaj nastane hrup, vsi zabavljajo in govore, da bi bil jaz skoro oglušil, in rekó da, ker so se meni že tako izdali, naj povém domá Slovincem, da jih bodo kmalu vse pohrustali, ko bodo prej grofa Taafeja vrgli.

„Vi bote nas Slovence pohrustali?“ — izkipim jaz, pa se brž pomirim in zaničevalno pristavim: „Koliko pa vas je?“

Zopet strašno zabavljanje, žuganje in upitje, dokler meni ne zmanjka potrpljenja. Ko mi ga pa zmajunka, rečem resno:

„Vi nimate samo dolgih nosov in jezikov, ampak tudi prav široke gobce, kakor pri nas pravimo. Ali vam naj pokažem, kako mi take gobce mašimo?“

Še večji ropot nastane, tem trem se pridruži še več dolgonoscev, ki upijejo tako strašno, da ni nobene besede razumeti. Mene srbi marela, pa si mislim, da je ta za vkrotenje hujših in nevarnejih nasprotnikov; za tako družal je že zadosti kranjska pest. Ko toraj prvi zopet vá-me buhne, mu dam eno po zobeh, da se kar iskre pokažejo; nato priskoči drugi, kateri jo dobi po nosu, tretji pa že beži in za njim vsi drugi, da so vrata skoro preozka.

Za njimi grem kmalu tudi jaz k „likofu“ naših poslancev, kjer povém, kaj se mi je zgodilo. Ko me Hohenwart sliši, kakó sem jaz vkrotil jude, mi reče:

„To pojdi jutri povedat Taafeju; morda bo potem tudi on dobil več poguma in vdaril, kjer bo treba. Da le par prvih kričočev in hujšočev dobro po ustih dobi, bodo vsi drugi omolknili in še celó na kolena popadali.“

Res grem drugi dan k grofu Taafeju, ki se mi je smilil že zavoljo tega, ker so ga judje po časnikih tako obirali in hujškali zoper njega. Najdem ga zamišljenega tako, da me zapazi šele, ko mu potrkam na ramo in ga ogovorim:

„Kaj ti pa je? Ali te zobjé bolé?“

„Ej, ta Herbst, ta“ — odgovori on; — „pa ravno prav si mi prišel, boš šel z mano k Herbstu, če hočeš, da poskusiva, če se ž njim še dá govoriti kaka pametna.“

„Težko“ — rečem jaz — „jaz sem včeraj govoril ž njim, pa se mi je zdel nekako prenapet, ves divji, kakor da bi mu kri v možganih zavrela. Vendar idiva k njemu, ker sem mu že včeraj obljubil, da pridem pogledat, če mu bo kaj odleglo. Pri tem zveva lahko, kako bolezen imá, ker jaz sem tudi tako kakega pol zdravnika.“

Napotiva se toraj k Herbstu. Po poti jaz povém ministru, kako sem bil sinoči predrzne jude vkrotil, in mu svetujem, naj on tudi tako začne, bo imel kmalu mir. Grof prikima in si naredi vozec v robec, potem stopiva k Herbstu, ki ves divji z razmršenimi lasmi in razdraženo sivo brado hodi po sobi naglih korakov. Ko vstopiva, zareži nad Taafejem:

„Aha, zdaj te imam. Moli zadnji očenaš!“

Taafe se vstraši, jaz pa primem Herbstu za roko, mu pokažem marelo in velim ostrega pogleda:

„Tiho, Herbst! Ni ti še odleglo, ampak tvoja bolezen postaja čedalje huja. Bo že treba, da boš šel z mano proti Ljubljani na Studenec.“

Teh besedi se pa bolnik ustraši, da brž utihne in sede mirno na stol ter mi pomoli roko, da bi mu žilo potipal. Jaz mignem grofu Taafeju, naj stopi bliže, česar si pa ta prav ne upa, marveč ostane nekoliko korakov od bolnika ter posluša najin pogovor.

„Da, Herbst, tvoja žila je prehuda“ — pričnem jaz — „ti imaš hudo vročinsko bolezen. Na čem si jo dobil?“

„Avstrija mora biti nemška, drugače je ni, mi moramo biti gospodarji v nji, Slovani se morajo zatirati, in kedar bomo zopet mi prišli na konja, bomo ná-se mislili. Ob tla s Taafejem, ki vidi v Avstriji še druge narode, ne pa samo Nemcev!“ Vse to kipi iz bolnikovih ust.

„Joj, joj, ubožec“ — rečem jaz in se ozrem po Taafeju, — „to je pa že pravi „furor teutonicus“ ali, kakor pri nas pravimo: nemška steklina. Nisem vedel, da je tako hudo ti.“

„Jaz moram postati zopet minister, korobač sem si že naročil in zdaj grem jude in nemce hujškati proti ministerstvu in večini državnega zbora“ — tveze Herbst dalje.

„Vidiš, se že meša“ — zašepetam jaz grofu Taafeju — „zdaj me le pusti, da govorim ž njim po svoje, kakor se s takimi bolniki mora.“

Taafe prikima, jaz pa se obrnem k Herbstu: „Da, prav imaš, prijatelj, jaz sem popolnoma tvojih misli. Kar hujškat greva, jaz in ti, in če ne bova v enem dnevu vsega

cesarstva nahujškala proti vladi Taafejevi in večini državnega zbora, pa jaz nočem več biti Pavliha, ti pa ne Herbst. Le z mano pojdi, jim bova že pokazala, po čem je v Avstriji drugo kakor nemško, judovsko in ustaško gospodarstvo. Jutri bova že meso ministersko prodajala.“

„Pa Stremajer mora tudi pasti, on se nam je iznevil“ — ropotá bolnik dalje.

„Kaj pa da, se ve da“ — ga mirim jaz — „njegovo meso bova najceneje prodajala, s kože si bova pa dala narediti čevlje, fajn biksane. Sem že zavoljo tega govoril s strojarjem in čevljarjem. To bodo podplati, da bova vse Slovane lahko pohodila.“

„Da, da, vse bova pohodila, pa še one, ki ž njimi drže. Kar idiva na delo!“

„Le kar, čemu se bova obotavljala! Grofa Taafeja tam-le bom jaz kar zadavil, ko nazaj prideva, ga bova pa s kože djala. Le obleci se, pa greva potem.“

Herbst gre v drugo sobo obleč se, grof Taafe pa, ki je vse to opazoval, me praša zdaj:

„Kaj pa misliš narediti ž njim? Je nevaren.“

„To se vidi“ — odgovorim jaz — „pa ne boj se zame. Ti kar pojdi, da te več ne vidi, jaz ga bom pa z lepo spravil seboj.“

„Kam?“ — praša Taafe.

„Na Studenec pod Ljubljano“ — odgovorim jaz.

„Hahaha! Dobro! Samo toliko pazi, da ti ne uide.“

„Nič se ne boj, saj si videl, kako znam s takimi bolniki ravnati.“

Grof Taafe na to gre, jaz zaprem vrata za njim in komaj je zunaj, že pride Herbst in se ruga: „Si ga že, je li? Kje pa je? Rad bi ga videl.“

„Še ni mrzel, ga boš videl, ko nazaj prideva. Zdaj idiva, da kaj ne zamudiva!“

S tem mu pomolim roko, on se me oklene in tako jo mahava z mesta. S prva gre vse dobro, kar sline se mu cedé po koljinah ministrov, a taki bolniki so zviti, kar nankrat me prekaní in na nekem ovinku zgine, da ga ne morem več najti. Zdaj, kakor slišim, že rogovili in razsaja s svojimi aposteljni proti vladi. Mene pa to nič ne boli, naj ga Taafe sam prime in obdela, saj ima mojo marelo.

Tako sem toraj zopet šel domú in če bom šel kam drugam, bom že v prihodnjem listu poročal.

Pogovor.

Jaka. Novi deželni predsednik Winkler je res kaj prijazen in učen gospod. Mora biti že kake imenitne gosposke rodovine.

Jože. Kaj še! Prav s kmetov je.

Jaka. Beži, beži! Deželni predsednik pa s kmetov! Od kod to veš?

Jože. Že zato, ker mu je *Andrej* ime.

Jaka. Saj res prav imaš. Če bi bil z gosposke hiše, bi bil vsaj *Karl*, *Ludovik*, *Avust*, *Leopold*, *Adolf*, *Ferdinand*, *Benó*, če ne še *Herman*, *Armand*, *Robert*, *Siegfried*, *Konrad*, *Kuno*, *Willibald* — ali pa to vse skup.

Tone. Ali ni res, da zdaj ljudi več ne tepó?

Jože. Se ve da, zakaj prašaš?

Tone. Zato, ker jih je ljubljanski župan Lašan binkoštno nedeljo 25 prestal.

Jože. Beži no! Kakih 25?

Tone. No, 25 Hrvatov.

Binkošti Slovencev.

Pavliha. V oni-le dve hiši je zdaj prišel slovenski jezik.

„Brencelj“. Dá, hvala Bogu in našim poslancem. Da bi le še v ono-le temno hišo prišel!

Nemška šola v Hercegovini.

Ali (turčin). Čuješ, kaj naši mali pojó v šoli?
Ilija (Srb). Jaz ne razumim!
Učitelj (Avstrijec). To je nemški, tepca. Mar ne vesta, da smo prišli vas sém učít
nemški, da bote postali tudi vi kulturni narod!

Nemškim Slovane na jugu zaničevajočim listom.

Dunajski petelin „Kikeriki“ je bil pokazal v podobah narode na jugu, ki še kronanih
vladarjev pričakujejo, v samih ostudnih pokvekah. Naj „Brencelj“ pokaže tu nekoliko podob
iz narodov, ki na take vladarje več ne čakajo.

Rešpehtarjova kuharica.

Po ta zadnjem bart sem dobila tolk mindleh in šriftleht antrogoz za dinst, de kar nisem vedla kam iti. Mislila sem iti k enmo gospod v en farovž tam dol bliz Ltije, pa me je Žefa odgovorila, k' pozná tistga gospoda in mi je rekla, de b' mogla morbit tam večkrat kuhat za tistga pecirksavtmana Pesternika — al kok se že pišejo, k' sta z gospodam toko perjatla, in de b' bla tam ena perletna bolj, k' zna belj birtšoft peljat. Toko pa nisem šla in sem sklenila, raj kej vorengnega počakat, Žefa pa je rekla, de če ona

kej zve, bo že brž nakomandirala mi.

Že ta drug dan perleti Žefa k men in reče: „Špela, Špela, al češ iti k' enmo velikmo gospod? Te ne bo greval, boš imela prov dobre cajte.“

„Kaj pa so za eden?“ — baram jest. „Morbit jih poznam.“

„I, se vé, de jih boš poznala, če poznaš iblanskega purgermojstra.“

„Koko pa de jih poznam. Toko mal belj postaren so in na meškursko plat nagnjen, de se mal postran držé.“

„No, jih že poznaš. So en prov golant gospod, pa tud familja njih, boš probala, če greš.“

Men je to kej všeč, zato se kar mal popravim pa grem z Žefo. Všeč sem bla vsi familji poseben zato, k' so koj vidle, de znam dober tajč; pa so rekle, de v kuhnji, kder sem sama, smem tud kranjsk govorit in če b' peršel kakšen siten petlar al petlarca, smem glih toko po kranjski mu štenge pokazat.

Gospoda glih ni blo domá, k' imajo na rotovž v kancelij tolk opravn, de še svojga pezzona ne morjo, koker drugi, živat po alétih al pa kofegavzih. Pa so kmal peršli, jest sem se jim forštelala v kuhinjsk montúr, pa so bli kej frajndleh z mano in so mo koj prašal po pihele in cajnjesih. K' so vidli, de sem že per toko velikih in nobelj gospodah bla v dinst, so rekli:

„No, ti boš pa znala gvišen dober kuhat. Pa boš kuhala le za nas, tofelnov mi ne dajemo, se raj damo sami kam ajnlodat, k' imam jest toko mejhno obsolengo, de morem zmerej peš hodit. Le dober se avfrij, lačna glih ne boš in lon boš imela lep. Pa še nekej. Al znaš belj tajč al belj kranjski?“

„Skor oboje glih“ — je moj antvert.

„Prov je. Vidiš, jest imam tiste Slobenarje toko strašno rad, da b' jih same ljubezni kar snedel vse od prvega do zadenga, le škoda de imajo za moje zobe mal pretrde kosti.“

„A, sej mi je Žefa že pravla, de so Oni enkrat tam v tist kozlovin — al koko se že reče, nekej govorli o en mašin za glave rezat, k' so jo tam na Francoskem nek znašli, k' se kar dol spuša en velik nož pa je glava preč, koker per škuporeznici. So že takrat toko rad imel tiste Slobenarje, de b' bli ž njih škupo rezal in jih polej ložej zobal, kaj ne?“

„Ja, veš, jest kej dobrega strašno obrajam, de se boš vedla rihtat“ — rekó in gredó.

Dinst je bil še precéj fleten, niso bli preveč aklih, jest sem pa že tud vsake sorte navajena. K nam so hodil sem ter ke kakšni meštacarji ta belj nobelj glihe in so se z

gospodam pogovarjal, pa mene to ni nič kimral, k' nisem nič firbčna, če vidim, de je vse zaprt.

Enkrat, glih bingešten teden je blo, so pa peršli pokosil k men v kuhinjo, k' sem glih kšir pomivala in pucala, in so me ogovorli:

„Špela, al si že kterkrat kakšenga Hrovata vidla?“

„O, kolk že“ — rečem jest — „sej vsak let po večkrat prešiče sèm perženo.“

„Ja, ja, pa so tud še drgačni, glih toko oblečen koker mi in njih ženske so gosposke koker naše.“

„Nej no gredó, nej!“ — se čudim jest — „al znajo tud tajč?“

„Tud! Morbit glih vsi ne, pa nekej jih že bo, ki znajo.“

„Jej, jej, škoda, da takih ni nikol sèm“ — rečem jest — „b' jih toko rada vidla.“

„Tud moje frajle b' jih rade vidle pa še druge frajle in frave po Iblan, zato sem sklenil nekej.“

„Kaj pa?“

„Al poznaš tistga dohtarja s špetalske gase“ —

„K' se za Šrajača piše — ne?“

„No, vidiš. On, jest, Dežman in pa tist Birger, k' je na rotovž precej za ta družga, smo povabili jih na bingešno nedeljo petindvejest iz Karlovca, k' znajo vsi pét, de bodo v Iblano peršli in jih bomo vsi prov dober pogostli. Iblanske frajle, kar je ta nemških, tud moje, jih bodo pa pedenale.“

„To bo pa res lepo“ — rečem jest — „kaj bodo pa Slobenarji rekli? Al jim bo prov?“

„Jest sem purgermojster, nobeden drug nima nič zagovorit“ — reko gospod, — „povabili smo jih, kosil bodo pri nas na rotovž, ker bo ta velk tofel, in naše frave in frajle jim bodo vse narihtale, de bo fajni. Vkvartiran bodo tud tam. Če bodo Slobenarji kej rogovilili zoper to, jih bom pustil pa vse djet v prežon.“

Jest sem to prec drug dan povedala Žefi, k' sva se na plac trofile in se je obema zló mudil domú, k' sva imele mleker ognji.

„Torej!“ — je rekla Žefa; — „zdej pa že vem, zakaj ta velk kanal kopljejo! De Hrvatje ne bodo mogli iti v čitalnico in bodo morali iti na rotovž. Torej puca Dežman svojo hiše, Birgarjeva frava pa že ves cajt samo cukerberk in torte pekó, per Šrajač v špetalsk gas pa cirajo in vozjo v hišo svečavo koker za eno velikansko belajhtengo.“

„Per nas je pa tud vse na škrpceh“ — rečem jest — „od nobene druge rči se ne govori, koker od Hrovatov. Jest sem res firbčna, koko bo.“

Potlej sva pa šle in k pridem jest dām, perderó kmal tud gospod in vsa giftenga ksihta, za njimi pa še guni trije toko razjican, de še vrata za seboj zapret pozabjo; zato jest, če glih nisem firbčna, vse slišim, ker govore med seboj kar čist na glas.

„O ta lancprezidenti!“ — zalášanijo naš gospod.

„De b' ga koklja brenila!“ — šraja ta drug.

„Človk bi si kar lase ruval, če b' kej nugal“ — dežmāni ta trek.

„Jest bom pa z vso familijo na Feldes rajžal“ — b irgári ta četrt — „mojo fravo bo kar krč perjel.“

Toko so jamral, de so perše frava in frajle in te so začele jokati, de so se m' kar smilile in sem tud jest, k' sem že toko belj cart srca, jokala ž njim, desglih nisem vedla prov, zakaj. Čez en cajt, k' so ta drug tr je odšli, pridejo naša frajla ven, mi dajo en goldinar v roko in zašafajo:

„Na špela, le brž tec v apoteko po eno žavbo in en flašter za nos; pa le brž, se mudi!“

Jest tečem v apoteko in tam dobim Birgarjevo, Dežmanovo in Šrajačovo, k' je vsaka na kej čakala; ena na flašter za trganje, ta druga na pulferc za zobe, ta treka pa za šipanje po trebuh. Vsaki se je zló mudil, zató sem tud jest s flaštram in žavbo flisk tekla dām, in k' sem

peršla, so imel naš gospod nos že tak, de jih ni blo več poznat. Ponoč jim je blo toko hudo, de so kar mešal se in v nedeljo so peršli frajla in rekli, de ne bo šel nobeden dons nič s hiše.

„I, kaj ne bodo šli naprot tistim Hrovatom, ktere bodo dons ta nemške frajle na rotovž pedenale?“ — prasham jest.

„Ne bo nič, Slobenarji in ta nov lancpresident so vse ferderbal“ — reko frajla in švignejo nazaj v cimer.

„Na, ta je pa lepa“ — s' mislim jest „in grem po vodo. Per šterni dobim spet Žefo in ji povem, koko je per nas domá.“

„Per nas je glih toko, samo de naših ne boli nos“ — reče Žefa; — pa jih je še velik takih, skor v vsak meškursk hiš je dons trganje po zobeh, ušesih, trebuhu, nogah in Bog vedi kaj še! Frave in frajlice se giftajo in jokajo, de je že kar grozno, glih koker de b' imel priti Turki.“

„I, kaj nek je tega uržah, kaj misliš?“

„Tisti Slobenarji in ta nov štholtar“ — reče Žefa — „kaj ne veš?“

„Od kod? Sej mi niso domá nič povedal!“

„Boš že popoldne vidla, le na panhof pejd!“ — reče Žefa in gre brz z vodo.

Jest grem dām, narihtam kosil, pa se ga nobeden ne pertakne. „Dons popoldne imaš frej, Špela“ — reko ta starejša frajla — „samo okna dobro zapri, de se z gase ne bo nič slišal not, k' gospodu toko težko dé vsak vpitje, potem pa pojdi kamor češ.“

Se ve, de se jest pofisam in k' sem vse zaprla, tečem preke panhof, kjer je vse polno ldi in ta rdeči Slobenarji s fanam. Glih se je perpeljal ceh in nekej ldi v črnkastem gosposkem gvant pride s fano ven, ldje pa zapupijejo: „Živjo Hrovatje!“ Jest kar debel gledam, pa me pocuka Tončka, k' per enem ta gvavtnih Slobenarjov služ, in prav:

„Kaj ni to fest, Špela? Kaj pa tvoja geržoft?“

„Vsi so bolni domá, jest sem jih mogla kar not zapret.“

„Aha, to je vse zavolj teh Hrovatov.“

„Ja, ja, sej so rekli. Vsi meškurji se toko jezé, de jim je prepovedan pogostit jih na rotovž, kjer b' jih ble frajle pedenale.“

Zdej se pa Tončka začne toko smejat, de naj kar ldje gledajo. Dobro, da zagrmé „živijo“ in de muska na boben vdar, ker je mene že sram ratvalo. To je blo ldi in upitja! Štir fane so šle naprej, potlej pa ta rdeč Slobenarji, Hrovatje, za njim mi pa pol Iblane, de se je vse treslo.

„Al vidiš, koko imajo meškurji okna zaprte, de ne vidjo in ne slišjo nič?“ — prav Tončka med potam.

„Pa tud po gasah ni nobenga in nobene videt“ — pravim jest — „desglih je toko lep dan. Kam so nek vsi šli?“

„Zaril in poskril so se, k' Hrovatov ne morjo lajdat, koker Slobenarjov ne.“

„Koko pa, de so jih povabil v Iblano?“

„Špela, tebe je pa dons eden za Pepco imel, že vidim“ — se krohota spet Tončka — „adijo!“

Pa me kar pusti in gré, jest debel gledam, pa grem še za Hrovati in Slobenarji na Roženpoh, ker je blo tolk ta nobel mestenga foljka, de se je vse trlo. Fletno je blo, zato sem peršla zvečer še le dām vsa vesela in sem votla pravit, koko je blo. Pa so toko zarežal nad menoj, de so mi kar sapo zaprli. Tud ta druge dni je blo toko, koker de b' imel mrliča v hiš, kar perteče enkrat Tončka k men in prav:

„Špela, tvojmo gospod je še zmeraj slab, kaj ne?“

„Glih toko so koker de b' jih grizlo.“

„No, dons jim bo odleglo. Le povej jim, de so tiste

cajtenge, k' se jim prav „Slovenec“, ble dons konjfestciane zavolj enga kseselca, k' je bil njim perrihtan.“

Jest grem brz v cimer in povem, kar m' je Tončka pravt peršla. Zdej je blo pa kar fort vse koker prebekslan. Vsi so bli zdrav in za kosil sem jim mogla dvakrat vina na mizo pernest. Pa tud ta drug trije so kmal peršli in so rekli:

„Sej ta nov štholtar vender ni tak, koker si ga ti Slobenarji mislijo. Le nič se ne bojmo, sej ne bo to dolg gviral, pa bodo na Dunej spet naši na konj. To je vse le za en cajt, koker vsak švindelj.“

Jest, k' nisem toko zmerej v cajtengah z očmi, koker Žefa, k' vse bere, tga nisem zastopila, zato tud nisem nič rekla. Per nas smo pa zdej spet vsi na ans-cvaj, de je kej, tud men se dober godi, zato še nisem avfkindala. Bom že še kej povedala, če bo kej posebenga.

Adijo za ta cajt!

Še nekej, k' bi bla kmal pozabila. Tist dan po sv. Rešnjem teles sva peršle na plac z Žefo skep in k' jo baram, koko je, mi reče:

„Al še ne veš, kaj je blo včeraj v Mengši?“

„Koko bom vedla, k' nisem bla tam!“

„Dve precesji so imel.“

„Pejd no, nikar ne plavšej“

„Res, res, dve precesji: eno ldje, farani s križi al banderji, molitvijo in petjem, ta drugo pa gospod fajmošter brez tega, z Bogam in otroci polej že, k' so ldje nazaj peršli. To je bil dirndaj to, k' se za nobenga fajmoštra ne šika.“

„Bež no, kaj so fajmošter uržah?“

„Kdo pa! To so res strašno čuden gospod. Sej so jih peršli že brz možje škof tožit, domá pa mislijo napravit precesjo, de b' jih Bog odrešil od takga gospoda. Ti bom že drug bart še več povedala od njih, zdej nimam cajta.“

To mi je pravla Žefa v naglic, zdej sem pa res firbčna, kaj mi bo drug bart povedala. Če bo kej žmahtenga bote že zvedli. Adijo!

Pismo z onega svetá.

lub moj sin

jest primem pero v svojo desno roko in tipišem en par calc iz tega dalnega sveta ker sem zvedu da si ti na tok svabo pot zašu k veš s kakšno mujo sem te gor zredu drgač bi še zdej ta krahče hvače nosu koker toj brat marten ki je zdej na dom za kmeta in more črn kreh jesti pa trdo devati pa ni gospos koker ti k' imaš vsega dosti pa si še med tačo gospodo k' bi mene še ne pogledova ne lub moj sin jest sem tukej tokrad šlišov kok so te ta velči gospodje častil in te v žvahen stan povzdignil pa še v tok imenitno sužbo na dunej postavi in sem mislu da zdaj k' si tok pomagov si ne boš pozabu da si s poštene gorenšče šiše in ostov per tistih k so te gor spravli

sej veš kok težko sem jest tisto krošnjo nosu k' si ti k' si bil belj brihten fant v iblan v latinske šole hodu in kok so ti potle gospos dohtar plajbes pomagal k' jest nisem sam dosti premožen bil da si šu na dunej in kok so žvahni gospos grof hohenbort te spravli po tem še v tiste ta velče šole čer si se nauču še več in drugih jezikov

lub moj sin ti si tačo srečo naredu da nobeden z našega kraja zato bi ne smu pozabit kmeta pa povzdignat se med tisto grajšinsko gospodo ki je preh kmeta zatirova kolker je mogva — saj ne misli da bodo ti žvahni gospodje pozabil da si ti nepreh kmešče hvače nosu in se nisi rodil v žvahni gosposči zibuki

pa če bi le še samo tač biv bi ti ne bo tok zamerit k' kmet v gosposko kamžolo pride noče več kmet biti ima vse drugo devo

ti si pa zdej še na svabšo pot zašu med tiste ldi k' so tok svab gospodaril da bi bli vse zahantal in strašno zadovžli cesarstvo — sej vender nisi toko svabe pameti da bi ne mogel več sam viditi čé je ta prava — al per tistih k' so jih od gospodarstva odstavlili al per gunih k' so zdej peršli popravljat za njim sej ti z leti ni opešova pamet in s sivimi vasmi bi že uohka prevdaru kaj devaš

al ne veš da so skoro vsi možé z gorenšče strani kjer bi biv ti še zdej kmet če bi jest ne biv dav v šolo za sojga posvanca izbrali si grofa hohorborta sina tojga nekdanjega dobrotnika ti pa greš in mu nagajaš ne le na duneji ampak ga opravljaš tudi med meštacarji v iblan koker da bi bil on za svoje volivce svab storu ti pa dobro k' je ravno narobe res.

zdej te pa podajajo koker dežmana kar si tudi da je mene sram in bi raj vidu da bi biv ti zdej doma pošten gorenšči kmet koker baron — pa imajo tudi prov če bi biv jest še na svet in ti še mejhen bi ti že tače burke z gvale zgnov premav bi te bvo

al zdej pa jest ne morem do tebe ti pa ne do mene zato ti pišem lub moj sin obrni se nazaj od svabe poti in pusti tisto svabo drušno k' te zapeluje sej ne boš nikoli minister te že preveč poznajo koker kokalj v žiti pejdi k' starmo gospos dohtarji plajbesni in jih prosí na kolenih da ti odpuste in te sprejmo med soje potle morebiti ne boš pogubljen tok pa gotovo boš in ldje bodo našo šišo še kleli — bolj je med narodnjači biti ta zaden koker med dežmanci ta prvi kar pejdi in prosí bog če te očejo

lub moj sin to ti pišem k' me res srce boli zavolj tačga sina k' bi bvo bolj če bi ga ne bvo na svet če je tač preberi te calce pa stori brž kar sem ti pisov ker meni srce trga toja nerodnost

to ti piše z gunga sveta čer se ta dobri polonajo ta hudi pa poštrafajo

toj žavastni oča

Janez Žvegelj al ranjki
Baloh.

Prav verjetna novica.

Zoper to, da morajo otroci po kmetih hoditi v šolo po osem let, se niso pritožile le kmečke občine in okrajni zastopi po Štajarskem, ampak, kakor slišimo, se mislijo pritožiti tudi posebno „šulcajtengarski“ učitelji po Kranjskem. Glavni vzrok njihove pritožbe bo ta, da bi kmetiški otroci, če bi osem let v šolo hodili, utegnili znati več, kakor ti učitelji sami znajo.

Naznanilo.

Zavoljo novega gospodarja se bo staro že davno nerabljivo orodje, ki se je prej rabilo za to, da je uradno nemščino prestavljalo z velikim trudom v slabo, v nebo upijočo slovenščino in v tem si pridobilo toliko izurjenosti, da tudi z drugo nemščino zna enako ravnati, te dni oddalo, ker je odveč; novi gospodar zna namreč sam veliko lepšo slovenščino in bo sam rajši slovenski pisal, nego napake drugih popravljat.

Kdor se misli poganjati za to staro, a vendar za prevode v kranjsko kuharščino še rabljivo orodje, naj se oglasi pri deželnem predsedstvu kranjskem ter praša po gospodu V. Konscheggu, gimnazijalnem profesorji v Ljubljani.

Pristavek. Zna tudi še s posebno naglostjo in zgovornostjo po mestu raznašati pikantne novice, n. pr. kako se kdo komu kje predstavi, in ob volitvah vselej voli Slovence, pa le v srcu, na list pa zapiše nemčurje. „Bren-celjnu“ je dobro znan, ker ga je naučil spoznavati gade, črve, krote, pijavke, komarje in druge mrčese ter različno ostudno golazen.

Zdihljej „šulcajtungarskega“ učitelja.

Bog mi pomagaj! Osem let bi imel učiti vsakega otroka, jaz pa sem izučen le na štiri leta. Kdo bo pa mene potem učil tega, česar naj bi jaz v drugih štirih letih učil učence! No, takih ki bodo pri meni učili se vseh osem let, bi jaz že nikomur ne priporočal.

Pri davkariji.

(Pa ne izmišljeno.)

Kmet (ki je celi dve uri čakal na davkarja, predno je prišel v uradnijo.) Gospod, tako dolgo sem moral čakati, da morem odrajtati svoj davek, ktereга tako težko plačujem, in domú se mi muđi.

Uradnik. Menim da! Če bi bilo prijetno davek plačevati, bi pa vi lenuhi zmiraj postopali okoli davkarije, da bi jaz ne mogel nobeno uro nikamer iti, ampak bi moral biti noč in dan tukaj.

Dežman v zadregi.

Ata, ali je beseda „renegat“, s katero tebe pitajo, slovenska ali nemška — in kaj pomeni?

Mikavna prikazen.

(Vsak dan videti.)

V Kleinmayerjevi tiskarni v Ljubljani je nekaj tednov že videti človek, ki za to, kar je dopoldne storil, popoldne sam sebi zaušnice daje. To je Otomar Bamberg; sicer na njem ni videti nič posebnega.

V tej tiskarni je tudi naprodaj veliko duševne revščine, sprejemajo se darovi za uboga na duhu pod napisom „Tagblatt“, kteremu že sape zmanjkuje.

 Ta številka se je za nekoliko dni zakasnila zavoljo podob in velja za mesec majnik, zato pride brž za njo še ta mesec 6. št.

Zopet nekaj novega!

Petelinov Janez.

Povestica iz ne še preteklih časov.

Ta Petelinov Janez ni živ, ampak le 160 strani debela povest iz našega narodnega življenja, ki je prišla ravnokar na svitlo in se dobiva za borih 40 kr. pri „Bren-celjnu.“ (Po pošti velja 5 kr. več.) Kdor jo želi dobiti, naj se brž oglasi, žal za denar mu ne bo.